

تأثیر ادبیات پایداری فلسطین بر ادبیات انقلاب اسلامی ایران

در گفتگو با شاعران معاصر ایران

حمید سبزواری

بیدادگری های رژیم ستمشاهی و غارت بیت المال مردم و... از عواملی بود که مردم را برای قیام و مبارزه آماده کرد، تا اینکه مردم امام را یافتند، مردی بزرگی با تفکری عظیم، مجاهد و مبارز و نستوه، البته قبل از امام (ره) قیام مردم در ۲۸ مرداد نقطه عطفی در این مبارزه بود که تلفیق آیت الله کاشانی - رهبر مذهبیون - و مصدق - رهبر ملیون - ابتدا پیروزی را به همراه داشت، اما دست های پنهان، آیت الله کاشانی را خانه نشین و با کودتا نیز مصدق کنار گذاشته شد.

امام (ره) با بهره وری از تمام حرکت های مردم به میدان آمد، فریاد امام (ره) پاسداری از دین بود و وقتی مردم همه

به تاثیر ادبیات پایداری فلسطین بر ادبیات انقلاب اسلامی ایران؟

- این سوال را از دو جنبه می توان بررسی کرد، تاثیر مبارزه مردم فلسطین بر انقلاب ما و دوم تاثیر ادبیات پایداری فلسطین بر ادبیات انقلابی ما که با انقلاب ۵۷ به پیروزی رسید.

به نظر می رسد که مبارزه مردم فلسطین اثر چندانی بر انقلاب ما نداشته است زیرا انقلاب اسلامی ما عکس العملی بود در مقابل یک رژیم که در خدمت بیگانه قرار گرفته بود. این انقلاب با رهبری بسیار خردمندانه امام (ره) شروع شد و به تدریج اوج گرفت و به نتیجه رسید.

قبل از آنکه جریان های خارج از کشور بر انقلاب تاثیر داشته باشد، خشونت ها و

شرایط را در وجود امام خلاصه دیدند، رهرویشان شدند.

ما در زمان رژیم ستمشاهی با مبارزه مردم فلسطین آشنا بودیم و از آنجا متأثر می شدیم و تا حدی با هم همگامی و همراهی داشتیم رژیم پهلوی از اتحاد این دو جریان مبارزه هراس داشت و با آن مبارزه می کرد.

من در همان زمان در آثار متعددی، در اشعار مختلفی به این مهم پرداختم و در شعری درباره پیغمبر اسلام آرزو می کنم که حضرت مهدی (عج) ظهور کند و آزادی قدس نیز یکی از اهداف است.

در صفحه ۲۱۹ سرود درد در شعری که به رزمندگان فلسطینی تقدیم شده است با مطلع آهن و سرب است بر در و دیوارها که به مناسبت پنجم ژوئن سروده است، می گویم هیچ وقت پیروزی نمی شود مگر خودتان باشید، دنبال هر حرکت غیر اسلامی و خودی بیفتید، به بیراهه می رسید «خصم، خصم آمد اگر از باختر یا خاور...» با این تفکر اسلامی به رهبری امام (ره) بود که آمریکا را به زانو درآوریم امام (ره) مردی خدانشناس و خداترس و معظم بود و انقلاب را رهبری کرد، پس می توان گفت ما در جریان انقلاب از مبارزه مردم فلسطین متأثر نشدیم، چنانکه پیشتر اشاره شد گام های اول را کاشانی برداشت.

حتی می توان گام ها را به عقب تر برگرداند به مبارزه آیت الله مدرس و حتی عقب تر، جریان تنباکو و آن فتوای معروف میرزای شیرازی و پیروی مردم از آن، در سال ۴۲ و پیشتر از آن که حرکت هایی مثل حرکت فداییان اسلام رخ داد چون مردم به پختگی نرسیده بودند و استراتژی پیروزی نداشتند، موفق نشدند، فداییان نیز از طریق حذف دیگران و ترور می خواستند به نتیجه برسند امام (ره) با در نظر گرفتن همه جوانب قیام را پیش برد تا به پیروزی رسیدیم.

بگذارید عقیده ام را باز گو کنم، به نظر من قدس آزاد خواهد شد چرا که این شهید داده است و تمام ملت های مسلمان به امید خدا در کنار هم این مبارزه را یاری خواهند کرد باید گفت مردم فلسطین از انقلاب ما نمونه برداری کرده اند و همین مساله عامل موفقیت آنان است.

نقش ادبیات در بیداری افکار عمومی جهان و معرفی ادبیات پایداری فلسطین تا ادب و هنر اگر از یک جان پاک و متعهد که زیر بنای انسانی دارد، نشأت گیرد، حایز اهمیت است،

نقش ادبیات موقعی موثر است که هدفمند باشد، وقتی شاعری که متعهد است و با جریان های سیاسی آشناست، و می داند سلاح ادبیات از هر سلاحی برنده تر و

سازنده تر است، دست به خلق اثر می‌زند،
حتماً تاثیر گذار است.

به وقتی پیغمبران الهی به میدان آمدند و
کاخ های ظلم را ویران نمودند، مشخص
بود که یک پیغمبر با دو سه شعار پیروز
نمی‌شود اما چون از روی اخلاص و
خداجویی بود، به نتیجه رسیدند.

رسالت ادبیات نیز همین طور است
چنانکه شاعر هدفمند و منافع معنوی
بپردازد، حتما موفق خواهد شد.

انقلاب اسلامی چه اقدامی در جهت پر بار
کردن ادبیات مقاومت فلسطین داشته
است؟

انقلاب ما در جریان شعارهای داشت،
شعرهای نیز داشتیم با زمینه فرهنگی قوی
و معنوی که از جریان های اسلامی دفاع
می‌کرد.

طبیعی است که از دیر باز دغدغه گسترش
ادبیات پایداری فلسطین را داشته باشیم،
چرا که این مساله رسالت ماست، پاسخ به
ندای امام (ره) است.

ما درک انقلاب را به بسیاری از ملت ها
دادیم، آنان از شیوه های ما پیروی کردند،
در کنار انتقال این پیروزی از همان اوایل
انقلاب چه از نظر ادبی و جهات دیگری
این انقلاب به رسالت خود ادامه داده است
و امیدوارم هرچه بیشتر این رسالت
گسترش یابد.

چنانکه پیشتر اشاره شد نقش ادبیات وقتی
پشتوانه های الهی، انسانی داشته باشد،
نقشی انسان ساز و جامعه ساز می‌باشد و
تمام ملل دنیا را به خصوص مردم فلسطین
تحت تاثیر قرار می‌گیرند.

○ شیوه های آشنایی نسل جوان با ادبیات
پایداری فلسطین؟

□ با صداقتی که ما در عمل، رفتار و گفتار
به خرج می‌دهیم، می‌توانیم به این مهم
بپردازیم.

وقتی شعار می‌دهم باید تا حصول آن
دست از پای ننشینیم.

می‌باشد دل و زبانمان یکی باشد، وقتی
نسل جوان شعارمان را دید و عمل مان را
که با هم هماهنگی دارد، طبیعی است
تحت تاثیر قرار می‌گیرد در ادامه این
اخلاص و عمل می‌توان بوسیله ترجمه
آثار ادبیات پایداری فلسطین دعوت
شاعران شهید عرب، برگزاری همایش ها
و گردهمایی ها و....

هرچه بیشتر نسل جوان را با ماهیت مبارزه
مردم فلسطین آشنا نمود.

عباس براتی پور

○ تاثیر ادبیات پایداری فلسطین در

ادبیات انقلاب اسلامی؟

از دیر باز ادبیات در ایران و دیگر کشور جهان نقشی سازنده و موثر داشته است و یکی از این نقش ها، احقاق حق می باشد، مساله احقاق حق برای مظلومان فلسطین خیلی مهم است. باید گفت ادبیات پایداری فلسطین، انگیزه ای قوی در انقلاب ما بوجود آورد و منشاء تاثیرات عمیقی بود.

متاسفانه در کل دنیا رسانه های ارتباط جمعی در دست ابرقدرت هاست، که در انتقال مظلومیت مردم فلسطین کوتاهی می کنند، تاکنون سازمان ملل و گروهی که در آنجا گردهمایی و جلسه دارند، هیچ حرکتی در جهت احقاق حق مردم فلسطین نداشته اند و این مساله مایه تاسف است.

چنانکه اشاره شد ادبیات پایداری فلسطین در انقلاب ما تاثیر داشته، و ما متأثر از آن همه رشادت، پایداری، ایثار، استقامت و... بوده و هستیم و طبیعی است شاعران ادبیات پایداری فلسطین که سعی داشته و دادند تا به تشریح جنایت های غاصبان اسرائیلی بپردازند، نیز منشاء تاثیر بوده اند. نقش ادبیات در بیداری افکار عمومی جهان و معرفی انقلاب فلسطین؟

در طول تاریخ ادبیات نقش بسیار سازنده ای داشته و بازتاب آنچه در جامعه بشری می گذرد، بوده است اما متاسفانه امروزه هیچ ضابطه و قانون خاصی وجود ندارد، کشورهای ابرقدرت سعی می کنند به وسایل مختلف و قانون خاصی وجود ندارد، کشورهای ابرقدرت سعی می کنند به وسایل مختلف که حتی ادبیات نیز شامل آن می شود، دست به هر اقدامی بزنند، به طور مثال عراق را هدف قرار داده اند چنین حرکت هایی نشانگر تبعیض است در دنیای امروز هیچ نظم و قاعده ای وجود ندارد و صد البته ادبیات نسبت به هنرهای دیگر کمتر می تواند افکار به هنر های دیگر کمتر می تواند افکار عمومی جهانیان را به بیداری فرا خواند زیرا سینما، فیلم و دیگر هنرهایی که ارتباط تنگاتنگی با رسانه های گروهی دارند نقش ادبیات را کمرنگ نموده اند.

در کشور انقلابی ما ادبیات هنوز جایگاه والایی دارد و به خاطر همین جایگاه می‌تواند در بیداری افکار عمومی نقش عمده‌ای را بر عهده گیرد، از سال ۵۷ تاکنون در گسترش این نقش فعال بوده که چند سالی است شتاب گرفته است، امیدواریم که همچنان این شتاب افزون‌تر گردد.

○ انقلاب اسلامی چه اقداماتی در جهت پر بار کردن ادبیات پایداری داشته است. از همه جهات، انقلاب اسلامی یک واقعه استثنایی بود، این انقلاب ادبیات و دیگر شاخه‌های آن را از نظر مضمون و محتوا متحول کرد، این محتوا رویکردی، به سوی درون و معنویت و مضامین متعالی و علوی داشت به خصوص در زمان جنگ تحمیلی، آثار بسیار ارزنده و بیاد ماندنی سروده شد. آن زمان جوانان آثار پر شوری سرودند، اما پس از مدتی رکودی بوجود، امروزه اگر آثار مختلف ادبی را مرور کنید می‌بینید یا مجاز و سطحی است یا خیلی یأس آمیز و نا امید کننده مثل آثار چاپی در جراید یا حتی ترانه‌هایی که از صدا و سیما پخش می‌شود.

در گذشته‌ای نه چندان دور مترجمان، مستشرقان و... به کشورمان می‌آمدند و دست به پژوهش و ترجمه آثار ادبیات ما می‌زدند اما امروزه خبری نیست، به نظر

می‌رسد متصدیان امور فرهنگی حتی شعرا و ادبا کوتاهی می‌کنند.

با توجه به اینکه ادبیات فلسطین آثار شگرفی و تاثیر گذاری دارد می‌توان با ترجمه آن آثار. دعوت از شاعران شهید عرب که در زمینه ادبیات پایداری فلسطین شعر سروده‌اند، به این مهم کمک نمود.

مساله مهمی که باید به آن اشاره شود کوتاهی سران قوم عرب است. مادامی که سران قوم عرب قیام همگانی نکنند حال چه در زمینه ادبیات باشد یا زمینه‌های دیگر انقلاب پایداری فلسطین به نتیجه نخواهد رسید.

○ شیوه‌های آشنایی نسل جوان با ادبیات پایداری فلسطین؟

ادبیات پایداری فلسطین مساله‌ای نیست که سعی نمایم قشر جوان و پیر را با آن آشنا کنیم، تشکیل دولت غاصب اسرائیل آنگونه روشن است که دیگر نیازی به شناساندن آن نیست، بلکه شدت خیانت و قیام دلیرانه جوانان فلسطینی هر دو آشکار است، شکل عدم اتحاد سران قوم عرب است. البته با وسایل و راهکارهای موجود می‌بایست نسل جوان را بیش از پیش با ادبیات پایداری فلسطین آشنا نمود،

فکر می‌کنم از طریق وسایل ارتباط جمعی حرکت‌هایی در جهت شناختن قیام دلیرانه فلسطینیان شده است و ما می‌بایست پیر و جوان را هر چه با ماهیت دولت

غاصب اسراییل و ماهیت قیام فلسطینیان آشنا کنیم.

تاثیر ادبیات مقاومت فلسطینی بر ادبیات انقلاب اسلامی:

- معمولاً هر انقلاب و مقاومتی که بر علیه ظلم صورت می‌گیرد. مخاطبان خود را فرامی‌خواند. ادبیات مقاومت فلسین هم بی تاثیر بر ادبیات فلسطین کار کرده اند نگاه می‌کنیم این تاثیر را بیشتر ملاحظه می‌کنیم. البته این تاثیر متقابل بوده و مقاومت فلسطین از دو وجه تاثیر پذیرفته است اول از پیروزی انقلاب اسلامی در عمل و دوم ادبیات انقلاب اسلامی مخصوصاً اشعاری که درباره انقلاب و جنگ سروده شده است.

ملت شریف ایران با عمل نشان داد که چگونه می‌توان بر ظلم پیروز شد، و مار از روزگار ستمگران درآورد.

۲- نقش ادبیات در بیداری افکار عمومی جهان و انقلاب فلسطین؟

جواب: ادبیات مرز نمی‌شناسد. حتی اگر از ضعیف ترین رسانه انتشار یابد. قوی ترین تاثیر را روی مخاطبان و همسنگران خود در اقصی نقاط عالم خواهد گذاشت. برای نمونه در سال گذشته وقتی به مناسبت سالگرد شهیدالدوره فراخوان شعر گذاشته می‌شود.

فقط از کشورهای عربی بیش از چند هزار شعر به دفتر فراخوان می‌رسد و حاصل

کار سه جلد کتاب قطور با عنوان دیوان شهیدالدوره چاپ و به بازار عرضه می‌شود. امروز با وسایل ارتباط جمعی که در دنیا وجود دارد. اخبار هرچه سریع تر در جهان منتشر می‌شود. لذا هر مردان برای جاودانگی آن واقعه آن را با هنر خود جاودانه می‌سازند. فطرت انسان بر اساس حق و عدالت خواهی است. لذا انسان های با فطرت پاک و با وجدان به درک صحیح می‌پردازند و از حق و حقانیت یک ملت مظلوم حمایت می‌کنند.

۳- انقلاب اسلامی چه اقدامی در جهت پر بار کردن ادبیات مقاومت در ایران یا کشور های خارجی داشته است.

انقلاب اسلامی ایران نمونه کامل مبارزه با ظلم و فساد بود و به جهانیان ثابت کرد چنانچه ملت بخواهند بر علیه ظلم قیام کنند پیروز خواهند شد.

تاثیری که ملت فلسطین از انقلاب اسلامی ایران گرفتند و به وضوح می توان امروزه مشاهده کرد. ایثار - شهادت دو رکن این مبارزه است. وقتی امام راحل رحمت الله علیه می‌فرماید ما انقلابمان را به سراسر دنیا صادر خواهیم کرد معنایش همین تاثیر است که ملت های تحت ستم از این پیام گرفته اند. امام فرمودند تا ظلم هست مبارزه هم هست و ادبیات هر کشور وظیفه دارد این قیام و این مبارزه را در قالب هنر جاودانه در تاریخ ثبت کند.

۴- بچه شیوه هایی می توانیم نسل جوان را هرچه بیشتر با فرهنگ مقاومت فلسطین آشنا سازیم؟

جواب: به نظر بنده بهترین شیوه همین است که صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران و مستقیم و به طور وضوح نشان می دهد و به گوش و چشم ایرانیان می رساند. فرهنگ مقاومت فلسطین به فرهنگ شهات طلبی ارتقاء یافته است زیرا همین کاری است که حسین فهمیده ها در هشت سال دفاع مقدس در ایران انجام دادند و امروز جوانان بی باک و متهور فلسطینی انجام می دهند. وقتی مادری در آخرین وداع فرزندش او را می بوسد و از زیر قرآن رد می کند و با صلابت و ایمان او را به راه خداوند رهسپار می کند. شکوهمندترین لحظه تاریخ و دفاع از آرمان های بحق فلسطین است. جوانان ما درس شهامت و شجاعت را از این جوان فلسطینی و مادران از این مادر شجاع می آموزند.

و این همان کلام سترک و زیبای سالار شهیدان حضرت حسین بی علی (ع) است که می فرماید

«هیئات من الذلّه»

گر پیکرم از تیغ دو صد پاره کنید

از شهر و دیار خویشم آواره کنید

این دشت اگر ز خویش ما موج می زند

هیئات که روی عجز نظاره کنید.

حسین اسرافیلی

○ تاثیر ادبیات پایداری فلسطین بر

ادبیات انقلاب اسلامی ایران ؟

□ به طور طبیعی ادبیات همه کشورها بر همدیگر تاثیر می گذارد و ادبیات هیچ کشوری جدا از ادبیات دیگر کشورها نیست. مثلاً شاعران بزرگی چون گوته یا نویسنده شهیری چون آندره ژید از حافظ تاثیر پذیرفته اند که به این تاثیر اذعان دارند. و وقتی آرمان های مشترکی مابین چند کشور وجود داشته باشد به خصوص آرمان های متعالی، بدیهی است این تاثیر نمودی مضاعف می گیرد.

وقتی ادبیات ما در تمام کشورها تاثیر می گذارد، ادبیات دیگر کشورها نیز بر ادبیات ما نیز تاثیر می گذارد، هر چند پس از انقلاب ادبیات انقلاب به زبان های دیگر ترجمه نشده است.

در ادبیات انقلاب تاثیر اندیشه ادبیات پایداری کشورهای خارجی به خصوص ادبیات پایداری فلسطین جایگاه ویژه ای دارد و کاملاً مشهود است.

شعرای ادبیات پایداری فلسطین هم در میان کشورهای عرب زبان تاثیر گذاشته هم در ایران و بسیاری کشورهای دیگر و دارای صدای مشخص و معلومی هستند.

التبه من شخصاً شعر بسیاری از این شاعران را دوست ندارم. زیرا با تشبیهات

شدیداً مادی با حال و هوایی رمانتیک و سانتی مانند روبرو هستیم، این مساله در حالی است که قیام مردم فلسطین هر روز چندین شهید می‌دهد، ملتی که هر لحظه با تمام وجود سعی دارد هویت خود را حفظ کند و در اندیشه جهانی پاک است و دنیایی که شعاع طلایی اسلام در آن بدرخشد، جایز نیست با نگاه زمینی به نوعی عصمت آن را خدشه دار می‌کند. قیام فلسطین نمادی از حماسه است و شاعران می‌بایست از زبانی حماسه که تاثیر گذار و کوبنده است استفاده کنند، اما به نظر من تشبیهات، استعاره ها، مجاز و ترکیبات زمینی و به شدت مادی تطابق چندانی به مبارزه‌ای به این عظمت ندارد. نقش ادبیات در بیداری افکار عمومی جهان و معرفی انقلاب فلسطین؟

□ سوال جالبی است که می‌توان از جهات مختلف به آن پاسخ داد، در اینجا به مساله‌ای اشاره کنم که ذهن مرا همیشه به خود مشغول کرده است. نمی‌دانم چرا شاعران ادبیات پایداری فلسطین، فلسطین را با دیدی رمانتیک دیده و با همان دید آن را ارائه می‌دهند. برای من نگاهی چون نگاه سلمان هراتی دلنشین است که وقتی درباره وطن می‌گوید، وطن را این گونه خطاب می‌کند «وطن سربلند، وطن سر به زیر» به نظر من آن نگاه رمانتیک زیاد تاثیر گذار نیست.

بخش دیگر حرکت مسئولان فرهنگی است که مسئولند و باید با راهکار و روش های صحیح این ادبیات را به جهانیان معرفی کنند و باید در نظر بگیرند که چقدر توانایی در جهانی کردن این ادبیات دارند، از طرف دیگر اسکتبار که تمام رسانه ها را تحت سلطه دارد و سلطنت اطلاعاتی جهان را در دست دارد. هرچه می‌خواهد انجام می‌دهد. مقام معظم رهبری فرموده است: هیچ چیز ماندگار نمی‌شود مگر آن را پوشش بدهیم. حال این پوشش ممکن است ادبیات باشد یا هنر.

برای پر بار کردن و گسترش ادبیات پایداری فلسطین چاپ کتابی با تیراژ سه هزار عدد کافی نیست، باید خیلی منجسم و منظم جلو برویم تا صدای پایداری فلسطینیان را به گوش جهانیان برسانیم.

○ انقلاب اسلامی چه اقدامی در جهت پر بار کردن ادبیات پایداری فلسطین داشته است؟

□ باید اعتراف کنم هنوز در جامعه خودمان کاری انجام نداده‌ایم، حتی در گسترش این ادبیات در کشورهایی که از نظر اعتقادی با کشورمان اشتراک هایی دارند، به نظر من در این زمین مسئولان کاری انجام ندادند، این انقلاب با پشتوانه هزار و چهارصد سال، می‌باید بیشتر تاثیر گذار باشد.

تاکنون چند کتاب شعر مقاومت به زبان های دیگر ترجمه کرده‌ایم؟

چند شاعر به کشور های همجوار فرستاده‌ایم؟ باید ارتباط و مراده باشد، وقتی سفرای کشورمان نمی‌دادند کار فرهنگی چیست؟ چه باید کرد، ما که نتوانسته‌ایم این ادبیات را به کشور های همجوار بکشانیم چگونه می‌توانیم در کشوری مثل ژاپن تاثیر گذار باشیم.

○ شیوه های آشنایی نسل جوان با ادبیات پایداری فلسطین؟

□ وقتی از ادبیات پایداری حرف می‌زنیم، باید در نظر بگیریم که هنری، ابزاری دارد مثل تئاتر، سینما و کارشناس خاص خویش. باید در زمینه هنر باید گرفت، هنر، ارائه غیر مستقیم پیام است، چون مسئولان با زبان هنر آشنا نیستند، درک ناهمگونی از هنر و شعر دارند مثلاً در زمینه شعر، فقط حضور ردیفی مثل فلسطین در یک رباعی یا غزلی یک مسئول فرهنگی را قانع می‌کند که اثر حایز اهمیتی در زمینه ادبیات پایداری فلسطین سروده شده است، اینها نشانگر عدم شناخت مسئولان ماست که زبان هنر را درک نمی‌کنند، زبان ادبیات را در نمی‌یابند و فقط به شعار بسنده می‌کنند، مشکلات فراوان است، اگر مسئولان فرهنگی در این زمینه به ریشه یابی بپردازند قطعاً نتیجه خواهیم شد.

پرویز بیگی حبیب آبادی

○ تاثیر ادبیات پایداری فلسطین بر ادبیات انقلاب اسلامی؟

□ من در حد ترجمه با ادبیات پایداری فلسطین آشنا هستم. هر چند این ادبیات پر از ترجمه به دست ما می‌رسد که به هیچ وجه نمی‌تواند اندازه های واقعی شعر را نشان می‌دهد، من آثار سمیح القاسم، نزار قبانی، معین لبسیسو و محود درویش را مرور کرده ام، هر چند من نزار قبانی را بیشتر می‌پسندم، نزار قبانی فضاهایی ایجاد می‌کند مخاطب می‌تواند آن فضا را با فضای ذهنی اش تطبیق دهد.

بنوعی می‌توان گفت نسلی تجربه کرده تا ما آن تجربه در شکل شعری به مخاطب انتقال دهیم.

به نظر می‌رسد شعری موفق تر است که بافت ذهنی و زبانی شاعر با بافت ذهنی و زبانی مخاطب با هم تطبیق داشته باشند یا به نوعی مخاطب زوایای مختلف شعر را درک کند و دنبال کلاف سر درگم نرود.

در ادبیات پایداری فلسطین فضای های دور از دسترسی یافت می‌شود مثل بکار گیری جغرافیا ذکر اسامی و شهرها که در شعرشان جایگاه ویژه‌ای دارد که بر ادبیات ما تاثیر ماندگاری گذاشت.

مساله ديگر ايجاد انگيزه در شاعران دفاع مقدس بود که بوسيله ترجمه اين مهم امکان پذير شد:

○ نقش ادبيات در بيداري افکار عمومی جهان و معرفی انقلاب فلسطين؟

□ ادبيات هميشه ماندگار و ماناست، مثل ساير مقوله های هنر نیز نيست که نیاز به ابزار خاصی باشد مثل سينما، نقاشی، خطاطی و.....

شاعر از الفبا و کلمات استفاده می کند که در اختيار همگان است، من بيشترين بيداري ملت ها را مرهون آثار ادبی می دانم که از گذشته بجا مانده است، مثل حماسه که جز لاینفک ادبيات ماست:

تأثير شاهنامه فردوسی موجب شده است که حماسه در لایه های ذهنی مردم حضور داشته باشد، در ادبيات ديگر ملل نیز اين مساله دیده می شود.

در ایتالیا اثری چون کمدي الهی اثر داشته، در انگلستان آثار شکپير و...

○ انقلاب اسلامی چه اقدامی در جهت پر باز کردن ادبيات پایداری فلسطين داشته است؟

□ ما به طور مستقیم، هيچ ارتباطی با کشورهای عربی نداشته ایم. اگر حرکتی صورت گرفته بيشتري جنبه تبلیغاتی داشته است و یک حرکت اصولی نبوده است، بغير از حضور سمیع القاسم کم آن هم

ارتباطی یک طرفه بود. آمد شعری خواند و رفت.

در همین کشور ما تشکلی بين شاعران ديگر اندیش وجود دارد که به خارج از مرزها راه دارد. البته اين ارتباط بيشتري جنبه ای سیاسی دارد و مورد حمایت دولت بیگانه. ما نیز می توانیم تشکلی منسجم و منظمی داشته باشیم، یعنی بیاییم شاعران آزادی خواه و مبارز را دور هم جمع کنیم تا ادبيات پایداری را پاس داریم.

ادب پایداری در یک دو کلمه خلاصه نمی شود، بسیار گسترده است، هر حرکتی که در مقابل ستم بایستد، اين ادب پایداری است من معتقدم حتی ادبيات اخلاقی که میارزه با نفس اماره است، ادبيات پایداری است.

○ ادبيات پایداری شامل دفاع از کل حرکت های آزادی بخش است. حسابات میازران نیز ادبيات پایداری است.

نقطه اوج ادبيات پایداری، ادبيات عاشورایی است. ما می توانیم حرکت گسترده و منسجم سالمی در دنیا داشته باشیم که در اين بيست سال مسئولان ما غفلت کردند.

□ با ترجمه صحیح و خوب آثار که با استفاده از مترجمان مسلط امکان پذير می شود، مساله ديگر اینکه می باید مکانی باشد محفلی باشد که همدیگر را ببینند، نه

مکان موقتی، بلکه مکانی مناسب که بتوان شاعران بزرگ ادبیات پایداری فلسطین را دعوت کرد، مرآوده داست. به وسطه محدودیت و عدم امکان چنین کاری عامل مهم ترجمه به روز آثار ادبیات پایداری فلسطین و حضور در محافل و روزنامه هاست.

ضیاء الدین ترابی

○ تاثیر ادبیات پایداری فلسطین بر

ادبیات انقلاب اسلامی؟

□ طبیعی است که آثار ادبی ملت های مختلف روی هم اثر می گذارد و به همین دلیل نیز شاعران و نویسندگان ایرانی که از سال های قبل با ادبیات پایداری فلسطین آشنا بودند، به طور طبیعی در مورد انقلاب و پایداری نمی توانستند از تاثیرات دور باشند ولی نوع تاثیر گذاری و تاثیر پذیری، ارائه نمونه و بازگویی این مساله نیاز به بررسی تطبیقی دارد، مسلماً چون می توان گفت هر دو ادبیات پایداری در یک عصر و زمان قرار گرفته اند، از نظر فضا و زمان نقاط مشترک بسیاری دارند، هر دو ادبیات ضد تجاوزگری و برای استقلال و آزادی سروده شدند، لذا تشابهات بسیاری دارند، علت دیگر نزدیکی فلسطین از همه جوانب به ماست و شعر آنان که در دسترس نسل انقلاب قرار گرفته است، ادبیات پایداری فلسطین و ادبیات انقلابی

ما تاثیر های متقابلی نسبت به هم داشته اند. هر چند باید اذعان داشت که شعر ما تا حدی تحت تاثیر ادبیات مقاومت فلسطین بوده است، زیرا آثار ادبیات پایداری فلسطین به فارسی ترجمه شده است اما کمتر اثری از ادبیات پایداری انقلاب ما به زبان عربی ترجمه شده است: ○ نقش ادبیات در بیداری افکار عمومی

جهان و معرفی انقلاب فلسطین؟

□ سوال تا حدی کلی است و به خاطر همین مساله جواب آن مشکل است طبیعی است ادبیات در بیداری افکار عمومی جهان از دیر باز تاثیر داشته و برعکس حرکت های مردم و اجتماع در پدید آمدن آثار ادبی تاثیر داشته، تاثیر این دو برهم متقابل است، غالب حرکت های اجتماعی زمینه ساز تحول در ادبیات بوده است.

من نقش ویژه ای برای ادبیات فلسطین قائم، در همین سی چهل سال گذشته شاعران ادبیات پایداری فلسطین نقش عمده ای در بیداری افکار عمومی مردم عرب و دیگر کشورهای جهان به خصوص ایران داشته اند.

آثار موفق شاعرانی که مجموعه یشان به زبان های مختلف ترجمه شده است، مسلماً تاثیر عمیقی در افکار عمومی داشته است.

شاعران ادبیات پایداری فلسطین علاوه بر شاعری جزو قشر مبارزان خستگی ناپذیر

قیام فلسطین بودند، و همین تفکر یعنی شاعری در کنار مبارزه، انگیزه عمیقی در شاعران انقلاب اسلامی بوجود آورد.

○ انقلاب اسلامی ایران چه اقدامی در جهت پر بار کردن ادبیات پایداری در ایران و کشورهای خارجی داشته است؟

من فکر می‌کنم این سوال را می‌توان اینگونه نیز مطرح نمود که اصولاً انقلاب اسلامی چه تأثیری در ادبیات پایداری ایران داشته است، چون ادبیات پایداری همان ادبیات انقلاب است لذا با انقلاب عجین است.

انقلاب اسلامی و ادبیات پایداری تأثیرات متقابلی در آگاهی مردم و حرکت های آنان داشته است، اما این جواب یک وجه آن است، وجه دیگر تأثیر ادبیات پایداری انقلاب در دیگر کشورها بوده است که با توجه به اینکه اطلاع چندانی موجود نیست نمی‌توان اظهار نظر قطعی نمود ولی ایمان دارم ادبیات پایداری ما نمای فوق العاده چشمگیری داشته است وقتی انقلاب ما تأثیر عمیقی بر حرکت های مردمی دیگر کشورها می‌گذارد، بدیهی است ادبیات پایداری ما نیز خالی از تأثیر در دیگر کشورها نبوده است.

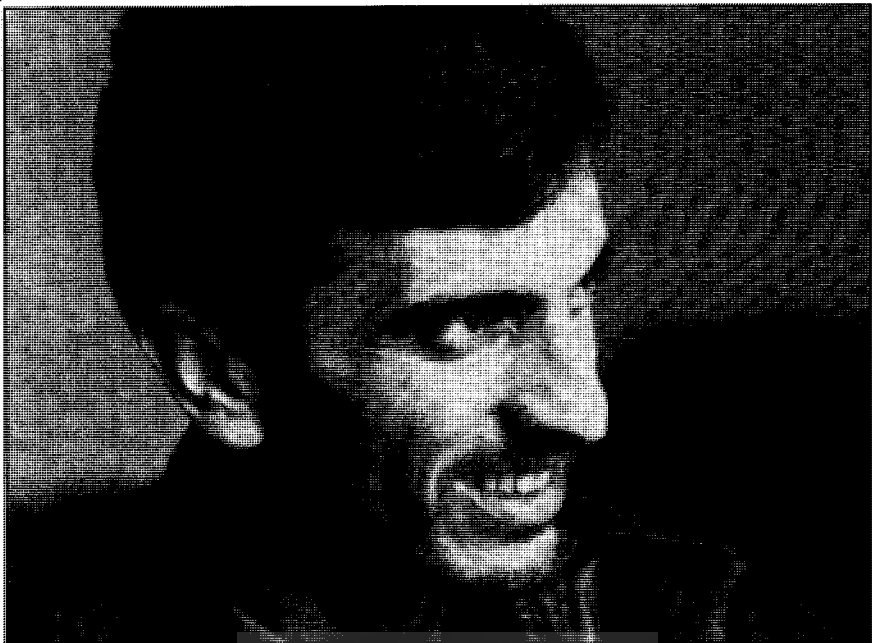
○ به چه شیوه هایی می‌توان نسل جوان را با ادبیات پایداری فلسطین آشنا نمود؟

○ فرهنگ و ادبیات پایداری فلسطین که ادبیاتی پویاست و راه خود را پیدا کرده

است و شامل شعر، داستان، رمان و... می‌شود در دسترس مردم بوده ولی به نظر من می‌توان با برگزاری کنگره دعوت از شاعران فلسطینی و ترجمه آثارشان و دعوت از شاعران جوان و دوستانشان شعر و ادب هر چه بیشتر این قشر را با ادبیات پایداری فلسطین وقتی از نسل جوان حرف می‌زنیم بی شک منظور نسل جوان ادبی است زیرا در همه زمان ها و زبان ها، همه نسل ها هیچ وقت چه قشر جوان چه پیر اهل ادبیات نبوده اند.

○ در رابطه با فلسطین آیا شعری سروده اید؟

در مجموعه گلوی عطش که سال ۶۵ چاپ شد، شعری هست با نام «مناجات» که برای فلسطین سروده شده است، چند شعر دیگر نیز سروده ام خاطره‌ای نیز از ایام کودکی در دور دست ذهنم نقش بسته است، وقتی کودکی بیش نبودم در همین شهر زنجان که با پدرم برای گردش به کنار رودخانه رفته بودیم، چادرهای بسیاری را بر پا دیدم، به پدرم گفتم: این چادرها چیست، اینها مگر کولی اند، پدرم گفت: نه اینها کولی نیستند، فلسطینی اند سپس پدرم در مورد فلسطین و آوارگی مردم فلسطین با من حرف زد، از همان زمان درک این غربت و دریدری برایم در هاله‌ای از خاطره و یاد فرو رفت.

محمد حسین جعفریان

تأثیر ادبیات پایداری فلسطین بر ادبیات انقلاب؟

○ به نظر من ادبیات پایداری فلسطین در ادبیات انقلاب اسلامی ما تأثیر عمیقی گذاشته و اگر شعر پنجاه سال اخیر ایران را بررسی کنیم، می‌بینیم ادبیات پایداری فلسطین، خطی پر رنگ را ایجاد نموده است چنانکه بعضی شاعران به این تأثیر اذعان دارند. اگر در روند شعر انقلاب تحلیلی صورت گیرد. این تأثیر مشهود می‌باشد، به طور مثال تأثیر معین بسیسو - شاعر نامدار فلسطینی - در شعر برخی از شاعران انقلاب مشهود است.

حداقل می‌توانم بگویم که من وامدار ایشان می‌باشم.

تأثیر ادبیات پایداری فلسطین به سبب اینکه شعار صرف نبوده و برخاسته از باورهای دینی توأم با روحیه پر پر خاشگری بود و تلفیقی از رگه های شعری با تعهد بود، بی شک می‌توانست تأثیر عمیقی به خصوص بر شاعران انقلاب ما داشته باشد.

سطور مشابه، موضوع های همسان، انگاره های همسو و... در ادبیات پایداری فلسطین و ایران نشانگر این تأثیر می‌باشد، اگرچه در قصه نیز به اندازه شعر این تأثیر دیده نمی‌شود اما در هر حال ادبیات پایداری فلسطین برای شاعران انقلاب انگیزه‌ای قوی ایجاد نمود و اساس این

فکر از ادبیات انقلابی فلسطین نشات گرفت.

در ادبیات ما رویکرد و گرایش به ادبیات انقلابی جهان به خصوص به فلسطین با توجه به کتاب های ترجمه شده شامل شعر، قصه، متون ادبی و... خیلی بیشتر از نمونه های دیگر اقوام می باشد.

تاثیر ادبیات پایداری فلسطین در ادبیات انقلابی ما علاوه بر موضوع و مفهوم به لحاظ قالب نیز حائز اهمیت می باشد، بسیاری از شاعران پایداری فلسطین قالب و اشکال مختلف شعری را برای ما تعریف کردند، یکی از خصیصه های ادبیات پایداری فلسطین، تلفیق شعر و داستا می باشد، یعنی شاعر می آید از زاویه شعر به داستان می پردازد و به نوعی شعر از خصیصه داستان استفاده می کند، با ترجمه، این خصیصه به بهترین شکل وارد ادبیات ما شد.

در اینجا یک نکته را فراموش نکنم و آن نکته این است که شاعران ادبیات پایداری فلسطین، صرفاً فلسطینی نیستند، عراقی، کویتی و... همه سازنده ادبیات پایداری فلسطینی اند.

چنانکه پیشتر اشاره شد خصیصه شعر، داستان در آثار شاعران ادبیات پایداری در شعر ما تاثیر گذاشت که می توان به چند نمونه اشاره نمود، مانند آثار سلمان هراتی با شعرهایی چون من می میرم...

عبدالملکیان با شعر خیابان هاشمی، قیصر امین پور با شعرهایی چون می خواستم شعری برای جنگ بگویم، قزوه با شعری چون مولا ویلا نداشت و...

شاعران ادبیات پایداری فلسطین عشق و جنگ را به هم آمیخته و شعرای ما نیز از این تلفیق، تاثیر پذیرفتند، بهطور کلی این تاثیر بر کل جریان ادبی فارسی زبان تاثیر گذاشت و حتی شاعرانی که موضوع شعرشان جنگ نبود به آن پرداختند.

س- نقش ادبیات در بیداری افکار عمومی جهان و معرفی انقلاب فلسطین

○ با توجه به اینکه شعر مورد توجه ارزشمداران بوده و مخاطب عام دارد، شاعر به آن پناه می برد و به وسیله آن می خواهد بر دیگران تاثیر بگذارد و می تواند عالی ترین انسانی و معرفتی را به بهترین شکل به مخاطب انتقال دهد، با توجه به اینکه بحث پایداری، مقدس می باشد چرا که شامل از خودگذشتگی، ایثار، رشادت و... در برابر جریان های سلطه گر است، شاید بتوان گفت که نقش بیدادگری داشته و بیشتر از شقوق دیگری ادبی موثر و توانا است.

اگر به این باور برسیم که به جز خود فلسطین و ادبیات پایداری فلسطین، امروز یک جریان در ایران اسلامی بوده که زیر مجموعه ادبیات فلسطین می باشد و می بایست بیش از پیش به آن توجه شود،

باید اذعان داشت اغلب شاعران و قصه نویسان انقلابی، در آثارشان به موضوع فلسطین پرداختند، در اینجا یاد احمد زارعی با شعر «سنگ بردار فلسطین سنگ اندازد» و... غنیمت است.

در کنگره سال قبل که شاعران معروف عرب حضور داشتند از آثار شعرای ما حیرت زده شدند. زیرا شعرای ما در زمینه های معرفی انقلاب فلسطین تلاش های مثمرتری انجام داده بودند به هر حال من فکر می‌کنم ادبیات می‌تواند خط پررنگی در ارتباط و اتحاد ملت ها ایجاد کند و امیدوارم راهی پیدا شود که نهضت ادبیات پایداری فلسطین به تمام زبان های زنده دنیا پیام دهد.

انقلاب اسلامی چه اقداماتی در جهت پر بار کردن ادبیات پایداری در داخل و یا خارج از مرزها داشته است؟

ما در دوران جنگ، ادبیاتی مصرفی داشتیم، به نوعی که سریع تولید می‌باشد و آثار ماندگاری بوجود نمی‌آید، در نتیجه آثار حایز اهمیتی به عنوان ادبیات پایداری نداشتیم، پس از جنگ ادبیات پایداری کم کم وارد مرحله تازه‌ای شد. در نهضت ترجمه ادبیات پایداری حرکت دکتر غالی شکری جرقه‌ای بوجود آورد، در اینجا می‌توان به حرکت عزیزانی چون بهبودی و مرتضی سرهنگی اشاره کرد که به ادبیات مقاومت بیشتر پرداخته و دفتری در

حوزه هنری تاسیس و از سال ۶۷ به بعد این چراغ روشن شد به مرور زمان توانستیم با نمونه های ادبیات پایداری دیگر ملت ها ارتباط برقرار کنیم که این ارتباط، ارتباطی دو جانبه بود و آرام آرام به سمتی می‌رود که اهمیت این ژانر هر چه بیشتر شکل گیرد.

وقتی که حرف از ادبیات پایداری است، شاید به ذهن مخاطب شعرهای کسل کننده و مصرفی متبادر شود، اما نمونه های موفق و بسیار درخشانی را می‌توان یافت که نشان می‌دهد می‌بایست توجه بیشتری به این ژانر ادبی شود.

تا چند سال پیش آرزومند بودیم که بیشتر با شاعران ادبیات پایداری فلسطین آشنا شویم درست پارسال این مراد و ارتباط شکلی تازه به خود گرفت و امیدوارم همچنان گسترش یابد و بارهاکارهای تازه، فضاهای جدیدی را بیاییم.

○ شیوه های آشنایی نسل جوان با فرهنگ پایداری فلسطین، از دریچه های سیاسی، اقتصادی و اجتماعی، فلسطین دیده نمی‌شود، وسیله حرکت در میان اعراب شعر است: چنانکه ما نیز برآورد کنیم حتماً به نتیجه خواهیم رسید، پس لازم است مسئولان قدم بردارند، من به آینده و نسل آینده خوشبین هستم، باید این تلقی شکسته شود که شعر حالتی نمایشی، کسل کننده و مصرفی دارد و برای شعاری

توخالی مورد استفاده قرار گرفته می‌شود. می‌توان نسل جوان را با این ادبیات پایداری آشنا نمود. شعر پایداری امریکای لاتین مثل پرو... که حتی به نوبل دست است، چیزی فراتر از ادبیات پایداری فلسطین ندارد.

به طور کلی ادبیات پایداری فلسطین که دارای انگیزه های عاطفی قوی است، تاثیر عمیقی بر مخاطب دارد، و انشاء الله نسل امروز ما شوق آشنایی با این ادبیات را دارد و دهه های بعد شاهد این آشنایی و ارتباط هرچه بیشتر خواهیم بود.

